

SÖDERBYBLADET

Nr 7 Årgång 17 november 2017 ISSN 1459-8493
Ansvarig utgivare: Södra Vallgrund Byråd r.f.

SOMMARHÄLLEN

öppnar på lördag 18.11 kl 10. Hantverkarna ordnar med stort lotteri med fina vinster och glögg serveras i kafeterian. Smakprov ur sortimentet vi har från Korsnäs har också utlovats.

Öppethållningstiderna är lördag och söndag från 11 till 18 och vardagar från 15 till 19. **Observera att öppningsdagen startar redan kl 10.** På självständighetsdagen 6.12 har vi öppet från 11 till 18.

Sommaröhallen stänger 17.12.

Ungdomsföreningen informerar

Lördagen den 18.11 ordnar ungdomsföreningen Julcafé i lokalin. Vi serverar risgrynsgröt med smöröga och kanel&socker/fruktsoppa samt rökt kassler. Köttet är lokalt rökt i byn i jaktföreningens rökbastu. Till efterrätt finns kaffe/te/soft och nygräddade jultårter. Gröten serveras kl. 11-14 (eller så långt gröten räcker). Priset är 8 €, för barn i lågstadieåldern 5€ och barn under skolåldern äter gratis. Varmt välkomna på lunch!

Lördag 9.12 besöker Dress Like Marie oss i lokalin! Ypperlig chans att hitta nåt nytt inför stundande helger och festligheter! Kaffe med gott dopp serveras också! Välkomna på shopping och fika!

I väntan på lucia ordnar vi ett fackeltåg söndagen den 10.12. Vi samlas vid butiken kl 18 och går med lyktor eller facklor till lokalin. Ta med egen fackla/lykta! De som vill, stora som små, får väldigt gärna klä ut sig till lucia, tärna eller tomte eller något annat som har med

lucia eller julen att göra. Vid lokalin serveras glögg och pepparkakor för 2€/person. Ringlekar ordnas i salen. Tomten torde också besöka oss under kvällen. Vi ses!

Som säkert de flesta redan sett eller hört om har lokalin fått nya fönster på första våningen. Vi kunde genomföra projektet tack vare bidrag från både Aktiastiftelsen i Vallgrund och samfälligheten. Tack! Föreningen hade också möjlighet att stå för några tusen euro som egen finansiering i projektet. Vi har nu i höst gjort en ny ansökan till hembygdförbundet för fönsterbyte på övre våningen. Huruvida vi blir beviljade bidrag för det ändamålet klarnar först mot våren. Vi hade också gjort ansökan dit för nedre våningens fönster men fick då avslag. Vi hoppas på bättre lycka denna gång.

Vid många bidragsansökningar krävs nuförtiden att en konditionsgranskning av fastigheten blivit utförd och att man bifogar denna i bidragsansökan. Under sensommaren lät vi göra en sådan. Där kunde man konstatera att huset är i gott skick utan några stora fel och brister, så det var ju skönt! Men både större och mindre åtgärder och arbeten står nog för dörren om vi vill upprätthålla eller ännu bättre försöka förbättra fastighetens skick. Och dit behöver vi förstås sträva eftersom det nog skulle vara till stor förlust för byn om vi inte hade lokalin som förenande plats i byn.

Föreningshuset får vi väl ändå säga är i flitig användning. Nu under hösten och vintern består verksamheten bland annat av öppet hus som hålls varannan vecka på måndagar för barn i lågstadieåldern. Uppslutningen har varit stor med upp till 30 deltagande barn, vilket är glädjande! Vi försöker planera och hålla ledd verksamhet med bl.a. bakning,

sällskapsspel och filmkväll på programmet. Men med många barn krävs flera ögon, öron och hjälpare händer så vi tar tacksamt emot mer vuxen hjälp. Ta kontakt med Mariella om ni kan tänka er att komma med nån kväll.

Barnteater har dragit igång igen. Detta ordnas i samarbete med Skäriteatern en gång/vecka på söndagseftermiddagar i lokalin.

Folkhälsan i Replot ordnar både yoga och äldregruppens träffar i lokalin. Äldregruppen träffas varannan tisdag och yogan hålls i idrottsrummet på söndagar kl 17-18.30.

I idrottsrummet spelas också pingis flitigt 2 ggr/vecka.

Pidrospelarna och deras turnering drar igång nu också så småningom.

På Facebook har det gjorts en förfrågan om det skulle finnas intresse av en stickjunta som skulle börja träffas i lokalin efter nyår. Intresset visade sig vara stort bland skärens kvinnor i alla åldrar. För de som inte har Facebook och är intresserade av att delta i juntan kan anmäla intresse till endera initiativtagarna Mariella Gull (050 585 6696) eller Linda Ekman (050 548 9981). Preliminärt ser det ut som juntan drar igång söndagen den 7.1 med träffar varannan söndag.

Styrelsen gm Annelie

Marthorna informerar

Jullunch 2017

Kabinettet är bokat på Berny's 13.12 klockan 13.

Kalla rätter

Senapssill, löksill, hummersill, örtsill, lökströmning, vitlöksströmning, enbärsströmning, havtornsströmning, gravad lax, varmrökt lax, inkokt lax, ägghalvor, citronklyftor, hovmästarsås, marinerad rödlök, cumberlandsås (allt laktos- och glutenfritt)

Rödbetssallad, potatissallad, grönsallad, svampsallad (allt laktos- och glutenfritt)

Rökt lamm, rullsylta, julskinka, rostbiff, senap (allt laktos- och glutenfritt)
Matjesilltårta (L) paté och hemgjord senap

Varmrätter

Revbensspjäll och lutfisk (laktos- och glutenfritt)
Morotslåda (LG) kårotslåda (LG), kokt potatis

Desserter

Ris a la Malta, saftsås, kex, pepparkakor, julgodis, äppel, mandariner (allt laktos- och glutenfritt)

Jullunchen kostar 28 €

Anmälan senast 10.12 till Kristina tfn 044 514 0604 eller Inga tfn 040 523 0984.

Restgarner

Har du garn i ull eller bomull som ligger i skåpet och tar utrymme? Marthorna tar gärna emot stora och små garnnystan och har för avsikt att sticka (eller virka t.ex. mormorsrutor) värmande produkter åt dem som bor på Aspgården.

Ta kontakt med någon av oss marthor så funderar vi tillsammans.

Vallgrund Hem och skola/dagis r.f.

Vallgrund Hem och skola/dagis jobbar för en bättre skolvardag och fritid för våra barn. I oktober hölls föreningens årsmöte och en ny styrelse valdes.

Inom föreningen har vi stött skolans verksamhet genom att bidra till bl.a. teaterbesök, skiddagar, olika aktiviteter och föreläsningar.

Styrelsen för 2017-2018
ordförande Susanne Nabb
vice ordförande Mariella Gull
kassör Emilie Rönn
sekreterare. Maria Kentta
skolans representant Camilla Sund
(suppleant Malin Lundström)
dagisrepresentant Eva Ehn
(suppleant Minttu Friberg)
styrelsemedlemmar Sonja Dahl, Simon Burman, Maria Nordlund, Mats Ohls, Sandra Wester och Tanja Hägglund.

Mariella Gull

Silver och brons i pingis

Börje Ström spelar pingis (förutom i lokalin även) i föreningen KoKu (Kotirannan Kunto). Han vann **silvermedalj** i E-klassen i **finska mästerskapen** i pingis som hölls i september i Koskis i Egentliga Finland. Allt som allt deltog 48 personer i klassen.

I början av november deltog han i "YPTS kansalliset"-tävlingen i Ylivieska och vann **bronsmedalj** i klassen M-1350.

Gratulerar till medaljerna!

Auktioner i byn

Ett av mina tidigaste minnen från ett dylikt folknöje på 40-talet var när det hölls auktion efter "Jaanas Fia" (Sofia Mattfolk).

Jag kunde väl vara 14 år och arbetade redan i skogen på grund av min fars invaliditet. Auktionen var utannonserad till kl. tretton och den kunde man ju inte missa så jag slutade mitt arbete i god tid och gick raka vägen till Jaanas.

Jag ville ju naturligtvis delta i budgivningen och ropade mera för skojs skull på ett gammalt degtråg. Ingen bjöd över så jag knallade i väg hem med mitt tråg som kom att användas som mjöllåda åt korna.

Följande auktion som jag kommer ihåg var vid "Siidis på Holmas" ett par år senare. "Haga Kaal" och jag hade kommit överens om att föra våra hästar på sommarbete till skogen. Det var vanligt att när vårbruket var undanstökat så förde man hästarna på skogsbete till dess höbärningen skulle börja.

Karl och jag knallade iväg med våra hästar ända till "Högskärsbackan", och efter Karls ritual ledde vi våra hästar ett par varv runt en gran för att villa bort dem. Vi släppte våra hästar och knallade i väg hem med tömmarna hängande på ryggen. Väl framme vid "Holman" hade folk samlats till auktionen vid "Siidis" det

kunde jag ju inte missa så jag stannade kvar medan Karl fortsatte hemåt.

Efter ungefär en timme fick jag se våra hästar komma knallande efter Bolidvägen så det var bara för mig att sätta "hovolaje" (tömmarna) på Maxin och återvända hem, Karls märr följde lydigt efter till "Hagakaalas".

Lars-Ola Berg

Det stora kriget 1914-1918

"Så hittade jag honom till slut. Farfars bror, Ernst Georg Stolpe (5.7.1895–27.5.1917). Ja, rättare sagt var det förstås hans gravsten som jag efter ett visst detektivarbete hade spårat upp".

Så inleder Claus Stolpe första kapitlet i boken "Det stora kriget 1914–1918", utgiven av Scriptum. Detektivarbetet tog honom till begravningsplatsen Parkfriedhof i Ohlsdorf i Tyskland. Intresset för att reda ut Ernst Stolpes öde resulterade i en bok om Finlands väg till självständighet och om första världskriget.

– Tanken på en bok kom gradvis. Men som person är jag sådan att då jag går in för något så blir det helhjärtat och hela vägen, säger Claus Stolpe som tidigare skrivit boken "Den amerikanska drömmen – USA:s presidenter 1789–2013".

Stolpe, från Vasa, är politices doktor i statskunskap och filosofie doktor i historia vid Åbo Akademi i Vasa.

– Det finns mycket litteratur om första världskriget, men ändå tycker jag att första världskriget är i skuggan av andra världskriget. Första världskriget påverkade kartans utseende mer än vad något annat har gjort. Efter kriget uppstod många nya nationer.

I "Det stora kriget 1914–1918" ger Stolpe det strikt politiska skeendet mest utrymme.

– Det politiska spelet intresserar mig. Gällande händelserna som ledde fram till kriget så kan man verkligen prata om en dominoeffekt.

Ernst Georg Stolpe, från Södra Vallgrund,

var en av de österbottningar som anslöt sig till jägarrörelsen. I maj 1916 lämnade Stolpe – tillsammans med Emil Öjst, från Södra Vallgrund, och Edvard Sten, från Replot – Finland. Den 31 maj skickade polisen ut en efterlysning – men då hade trion redan anlät till Tyskland. Stolpe placerades i den 27:e kungliga preussiska jägarbataljonen.

Claus Stolpe utgår från den enskilda individen i Södra Vallgrund för att därefter ge sig in i det stora världspolitiska sammanhanget. "Hur mycket visste alltså min släkting i Tyskland om vad som pågick i ett större perspektiv? Den form av information som nådde en person i hans ställning torde ha varit styrd, fragmentarisk och kanske rätt motsägelsefull" skriver Stolpe. Han har bland annat utgått från sin farfar Alexander Stolpes anteckningar, som hittades 2013. Det är dagboksanteckningar som skildrar tiden före och under inbördeskriget.

Hälften av boken ägnas åt kriget

Första delen av boken handlar om Finlands väg till självständighet. Därefter skriver Claus Stolpe om bakgrunden till första världskriget. Hälften av boken ägnas åt kriget.

– Jag är ingen militärhistoriker. Den läsare som intresserar sig för detaljerade beskrivningar gällande enskilda slag måste söka sig till andra böcker. Jag skriver mer om det politiska skeendet, säger Stolpe som ändå ger läsarna huvuddragen kring striderna – år för år och front för front – och även reflektioner gällande den tekniska utvecklingen under kriget.

Krigets efterspel behandlas också i boken. – Kartor ritas om och vi får en mängd nya stater – inte bara i Europa utan också i Mellanöstern. En del av dem är märkliga konstruktioner.

Valborgsmässoafton 2012 är Claus Stolpe på begravningsplatsen i Ohlsdorf. Den är 391 hektar stor – och uppges vara världens största begravningsplats-park. Han placerar blommor och ett ljus på Ernst Stolpes grav. Gravstenen är en i

många och långa rader av gravstenar. Stolpe tar ett fotografi, som finns på bokens baksida. Det finns inga blommor vid någon annan grav på fotografiet. – Det var unga män som dog. Få hade hunnit få barn.

"Det stora kriget"

– "Det stora kriget 1914–1918" (Scriptum) av Claus Stolpe är tillägnad hans farfars bror, jägare Ernst Georg Stolpe (1895–1917).

– Claus Stolpe, från Vasa, är verksam vid ÅA i Vasa där han undervisar i statskunskap, offentlig förvaltning och politisk historia.

– Stolpe har tidigare skrivit boken "Den amerikanska drömmen – USA:s presidenter 1789–2013" (Scriptum)

Källa: Vasabladet.fi 7.11.2017

Vi har frågat författaren om han har möjlighet att komma till Sommaröhallen och berätta om sin bok. Om allt går enligt planerna så kan du träffa honom (på senare anmält datum, antagligen i december) och få ditt exemplar av boken signerat.

Ett nummer till

En tidning hinner vi nog med än i år. Julhälsningar och julklappsrim eller nyårslöften och midvinterprogram, innehållet är upp till dig! Sänd in några rader, så får vi en prima tidning.

Vi ses i julöppningsvimmel på lördagen! Kom ihåg glögg, gröten och på lokalgården ordnar Stall Orkidé ponnyridning mellan elva och halv ett (bara vädret håller i sig). Avgift 2 euro.

I Sommaröhallen hinner du ännu bidra med en slant till Cancerpadding-insamlingen och betala din medlemsavgift till Byrådet.

SÖDERBYBLADET

Södra Vallgrund Byråd r.f.

Monika Nissander

e-post: soderbybladet(a)outlook.com

www.korsholmsskargard.fi > föreningar och samfälligheter > Södra Vallgrund Byråd r.f.

Material till nästa tidning bör inlämnas senast vecka 49.